

§ 17**Stockholmsenkäten 2022 – Stadsövergripande resultat**

Dnr 1.3.2-21/2022

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden godkänner redovisningen av Stockholmsenkäten 2022 - urval stadsövergripande resultat.
2. Utbildningsnämnden godkänner redovisningen av Stockholmsenkäten 2022 - urval stadsövergripande resultat.
3. Redovisningen delges samtliga stadsdelsnämnder.

Ärendet

Stockholmsenkäten genomförs vartannat år och är en enkätundersökning som besvaras av ungdomar i årskurs 9 och i år 2 på gymnasiet i Stockholms stad. Socialförvaltningen har sammanställt ett urval av Stockholmsenkätens stadsövergripande resultat 2022. Resultaten bör användas för att bidra till kunskap om hur stadens förebyggande arbete med unga kan utvecklas, särskilt inom ramen för det omfattande arbete som pågår. Förvaltningarna föreslår att nämnderna godkänner redovisningen av Stockholmsenkäten 2022 - urval av stadsövergripande resultat samt att redovisningen delges samtliga stadsdelsnämnder.

Socialförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 2 augusti 2022.

Beslutsordning

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Jan Jönsson (L), Ole-Jörgen Persson m.fl. (M), Mariana Moreira Duarte (MP), Kristin Jacobsson (C) och Michaela Hollis (KD) lämnade ett gemensamt särskilt uttalande:

Stockholmsenkäten fyller ett viktigt syfte som en barometer över ungas välbefinnande och folkhälsa. Vi tackar förvaltningarna och deltagande skolor för deras arbete med enkäten. Det är glädjande att svarsfrekvensen ökat och att fler ungdomar velat dela med sig av sina erfarenheter av att vara ung i Stockholm idag.

Även om utvecklingen från en mätning till en annan alltid måste tolkas med viss försiktighet, finns det flera positiva trender att ta fasta på. På längre sikt har alkoholanvändningen bland ungdomar minskat, och normen är numera att inte använda alkohol. Detta minskar risken för missbruk i framtiden.

Rökningen minskar, liksom andelen elever som någon gång har använt narkotika. Arbetet med kontrollköp bör fortsätta för att minska benägenheten hos handlare att sälja tobak till minderåriga. Vi kan se att en mycket hög andel av de elever som sniffar eller boffar berusningsmedel har använt lustgas. Detta problem behöver uppmärksammas och staden och polisen måste tillsammans motverka att detta skadliga medel sprids bland ungdomarna.

Inte minst glädjande är att färre elever i samtliga respondentgrupper anger sig ha blivit utsatta för hot och våld. Andelen ungdomar som uppger sig ha blivit utsatta för rån har halverats. Att motverka att ungdomar såväl utsätts för hot eller våld, som dras in i kriminella miljöer, har varit en av den grönbå majoritetens mest prioriterade frågor.

Samtidigt finns det fortfarande negativa eller oroande trender. Den psykiska ohälsan bland unga, framför allt hos flickorna, kvarstår som ett stort problem, och undersökningen visar att över 40 procent av flickorna uppger att coronapandemin har lett till sämre psykiskt mående.

Den grönbå majoriteten har under mandatperioden stärkt tillgängligheten till elevhälsan och fördjupat det viktiga samarbetet med Region Stockholm. Vi har etablerat en väg in i elevhälsan för att det ska vara lätt för alla elever att veta var de ska vända sig för att få hjälp. Detta har också följts av informationssatsningar riktade till eleverna i Stockholms skolor för att de ska veta att det finns hjälp om de behöver den.

Även om siffran har minskat något så anger fortfarande många ungdomar att de har blivit tvingade till sex eller blivit våldtagna. Den grönbå majoriteten har ökat stödet till unga som utsätts för våld i nära relation, inklusive sexuellt våld. Det nya programmet mot våld och förtryck tar för första gången ett helhetsgrepp om det sexuella våld som drabbar ungdomar i Stockholm. Arbetet kommer att behöva fortsätta under nästa mandatperiod.

Särskilt uttalande

Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V) lämnade ett särskilt uttalande:

Vi tackar förvaltningen för rapporten om resultatet av Stockholmsenkäten 2022. Mätningarna av Stockholmsenkäten är ett insiktsfullt tvärsnitt i frågor om hur det är att vara ung i Stockholm idag och ger en bra fingervisning om den sociala utvecklingen i staden bland unga.

Det är allvarligt att den negativa trenden med utbredd psykisk ohälsa hos unga tjejer fortsätter att hålla i sig. I de två senaste mätningarna av Stockholmsenkäten rapporterar flickor i högre utsträckning än pojkar att de mår dåligt eller känner sig deppiga utan att veta varför. I årets enkät uppger 47 % av de tillfrågade tjejerna att de mår dåligt vilket är en ökning med 5 procentenheter sedan mätningen av Stockholmsenkäten 2020.

Vi kräver att unga tjejers psykiska ohälsa inte viftas bort som något som kommer att gå över av sig självt. Det är viktigt att tidiga åtgärder sätts in och att skolorna arbetar förebyggande för att stärka ungas mående. Vi har bland annat föreslagit rejäla satsningar på ungdomsmottagningarna med minst en kurator till i varje stadsdel. Vi har också föreslagit att staden ska öppna ett stödcenter dit unga tjejer och kvinnor som råkat ut för sexuella övergrepp kan vända sig. Skolan är den centrala mötesplatsen för unga och den vuxna närvaron är viktig för att fånga upp ungdomar som har behov av stöd och hjälp. För att alla elever ska få tillgång till detta är det viktigt att varje skola har ett elevhälsoteam.

Även den upplevda otryggheten har ökat mest bland tjejerna i Stockholmsenkäten 2022. Det är oroväckande att barn och unga inte känner sig trygga i sina bostadsområden. I årskurs 9 har andelen flickor som upplever otrygghet i sitt eget bostadsområde ökat från 29 % till 37 % sedan mätningen 2018. Under samma period har andelen flickor i årskurs 2 på gymnasiet som känner sig otrygga i sitt bostadsområde ökat från 29 % till 34 %. Staden måste intensifiera det trygghetsstärkande arbetet, den blågröna majoritetens satsningar på ordningsvakter och övervakningskameror är uppenbart inte tillräckliga för att ta itu med problemen. Stadsdelarna har möjlighet att söka medel ur trygghetsfonden för att offentliga platser ska vara trygga för alla.

Särskilt uttalande

Karin Gustavsson (S) lämnade ett särskilt uttalande:

Vi tackar för rapporten som utgör ett viktigt underlag för nämndens framtida arbete. Stockholmsenkäten 2022 visar flera allvarliga trender som kräver insatser från staden.

Enligt årets Stockholmsenkät uppgav nästan hälften av flickorna i årskurs nio att de är deppiga utan att veta varför. Den psykiska ohälsan blir för varje år som går allt sämre bland eleverna i Stockholms stad och har bland flickor i nian ökat markant sedan 2018.

Det är dessvärre ingen överraskning. Majoritetens två stora satsningar på elevhälsan den här mandatperioden har varit en informationskampanj samt nya riktlinjer. Samtidigt som styrets nedskärningar även lett till att bemanningen för elevhälsan försämrats. Idag finns det färre skolpsykologer, specialpedagoger och speciallärare anställda jämfört med 2018.

Därför vill vi investera 30 miljoner kronor för att alla skolor ska ha fullständiga elevhälsoteam med en bemanning anpassad efter antalet elever. Målsättningen är max 500 elever per skolpsykolog och max 300 elever per skolkurator.

Det är allvarligt att allt fler av stadens unga rapporterar att de upplever otrygghet i sitt bostadsområde. Särskilt allvarligt är det att alltfler flickor känner sig otrygga, det är en stor skillnad i den upplevda otryggheten mellan könen. I årskurs 9 har andelen flickor som upplever otrygghet i sitt eget bostadsområde ökat till 37 procent. Medan det är 15 procent av pojkarna i samma ålder som upplever sig otrygga. 34 procent av flickorna i gymnasiet känner sig otrygga. Det är inte acceptabelt.

Staden måste arbeta för att alla stockholmare oavsett ålder ska känna sig trygga. Alla, oavsett kön och ålder, ska kunna känna sig trygga överallt. Om otryggheten är stor för att vistas i det offentliga rummet kommer många att begränsas i sin rörelsefrihet och ett fåtal ges rätten att dominera det offentliga rummet. Därför vore det bra om alla stadsdelsnämnder genomförde tryggvandringar, fokusgrupper eller samtal med unga kring vilka platser de upplever som otrygga i syfte att åtgärda platserna. Stadsdelarna har möjlighet att söka medel ur trygghetsfonden för att offentliga platser ska vara trygga för alla.

Staden måste ta otryggheten på allvar eftersom den har en stor påverkan på livskvaliteten. Oavsett om en plats upplevs otrygg eller är otrygg måste staden arbeta för att säkerställa att alla offentliga platser är och upplevs trygga av alla som besöker eller bor i staden. Trygghet är i högsta grad en fråga om jämlikhet.

Ersättaryttrande

Anna Rantala Bonnier (F!) ställde sig bakom Vänsterpartiets särskilda uttalande.

Justerat 2022-09-05

Ordföranden Jan Jönsson och
vice ordförande Alexandra Mattsson Åkerström

Vid protokollet.
Nämndsekreterare Magnus Hillborg